

«Ζητείται κλόουν ηλικιωμένος»

Σε όλες τις παραγωγές του «Περμένοντας τον Γκοντό», τα τέσσερα πρόσωπα του έργου είναι συνήθως ντυμένα σχεδόν σαν κλόουν: κουρέλια, υπερβολικές ενδυματολογικές λεπτομέρειες, τα κοστούμια να εκφράζουν τον χαρακτήρα του καθενός. Στο έργο του Ματέι Βιονιέκ «Ζητείται κλόουν ηλικιωμένος» το «σχεδόν» αφαιρείται, οι ήρωες γίνονται «κανονικού» κλόουν, ενώ το μπεκετικό πρότυπο ακολουθείται με σεβασμό. Τα σημεία ομοιότητας είναι όχι μόνο φανερά, αλλά και προβεβλημένα από τον ίδιο τον συγγραφέα, ωσάν να δηλώνει ανοιχτά ότι δεν είναι απλά επηρεασμένος, αλλά γράφει μια άσκηση στο δεδομένο θέμα του «Γκοντό». Ιδού τα κοινά στοιχεία, αλλά και η εκδοχή αυτών στο «Ζητείται κλόουν...»:

Ο αόριστος χώρος δράσης, χώρος αποκλεισμού από τον υπόλοιπο κόσμο και εγκλεισμού των χαρακτήρων. Ο Βιονιέκ δημιουργεί μια αίθουσα αναμονής, όπου οι ηλικιωμένοι κλόουν περιμένουν να περάσουν από συνέντευξη μπροστά στους άγνωστους πιθανούς εργοδότες, ο ερχομός των οποίων ίσως αλλάξει τις καταστάσεις τους. Η επαφή με θίασο τσίρκου που περνά (όπως η ζωή τους) απ' έξω, είναι αδύνατη. Η σκάλα που οδηγεί στον χώρο κάνει τα πρόσωπα να εμφανίζονται στη σκηνή λαχανιασμένα, οι βαλίτσες συμβολίζουν το άγχος της ζωής τους. Ο αόριστος χρόνος δράσης που χάνει τη βασική του ιδιότητα, εκείνη της μετρήσιμης έννοιας: το ραντεβού είναι ορισμένο στις έξι, αλλά το «έξι» διαρκεί και αμφοιβητείται. Η αναμονή ανάγεται σε κύρια υπαρξιακή μεταφορά.

Το παιχνίδι κυριαρχίας και θαματοποίησης μεταξύ των τριών (με πρόσθεση ακόμα ενός στο τέλος γίνονται τέσσερις, όπως στο «Γκοντό») που χλευάζουν ο ένας τον άλλο, ανταγωνίζονται, συγκρούονται βίαια. Τι, λοιπόν, δίνει αυτόνομη θεατρική αξία στο έργο που είδαμε στη σκηνή του Θεάτρου Διόνυσος, τι το διαφοροποιεί από το πασίγνωστό του πρότυπο; Είναι η επιλογή της κατηγορίας των ηρώων του, είναι το επάγγελμα και η ηλικία τους, που προσφέρονται προς σκηνική υλοποίηση από τον σκηνοθέτη της παράστασης Βαρνάβα Κυριαζή και τους ηθοποιούς του. Τι πιο θλιβερό από τους ηλικιωμένους κλόουν στο αζήτητο; Τι πιο παράλογο

από τρελά ντυμένους ανθρώπους, που δεν υποστηρίζονται από τεχνητό περιβάλλον, από φώτα και χειροκροτήματα; Τι πιο κωμικό από την προσπάθεια των απόμαχων κλόουν να ξανακερδίσουν την εύνοια του κοινού και της τύχης με τα παλιά τους νούμερα; Τι πιο γόνιμο για έναν ηθοποιό που έχει να αναμείξει το τραγικό με το κωμικό, την πάλαι ποτέ σβελτάδα με την αδεξιότητα των γερατειών, τα απομεινάρια της συναδελφικότητας με τον ακραίο ανταγωνισμό.

Απ' αυτό το υλικό προκύπτουν πολύ συγκεκριμένοι υποκριτικοί στόχοι. Ο Βαρνάβας Κυριαζής διείδε στους τρεις ηθοποιούς του ανθρώπους ικανούς να παίξουν με το σώμα τους, καθώς το κλοουνίστικο μακιγιάζ παγιώνει τις εκφράσεις προσώπου, ικανούς να κάνουν τα γεροντίστικα ακροβατικά και παντομίμες, ικανούς να χειρίζονται την υπερβολή, να δημιουργούν την αίσθηση απουσίας του «κοινού» και ταυτόχρονα να κερδίζουν το κοινό της παράστασης. Και οι τρεις —ο Αντρέι Κρουπά, ο Κώστας Σιλβέστρος, ο Φώτης Αποστολίδης— αποδείχτηκαν ικανότατοι. Στον ρόλο του τέταρτου κλόουν, που βάζει μια τραγικοκωμική τελεία στο έργο, ο Χρήστος Γιάγκου, ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Διόνυσου, ο οποίος έκανε μια καλή ρεπερτοριακή κίνηση.

ΘΕΑΤΡΟ
ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ
ΜΟΛΕΣΚΗ